XX. ročník

zpravodaj

časopis pro obyvatele regionu Jaderné elektrárny Dukovany

Reportáže ▪ Rozhovory ▪ Zajímavosti ▪ Rady ▪ Informace

ročník XX / číslo 2 / 2013

- Den matek
- Cvičení Black out a Zóna 2013
- Příloha Zpravodaj +
- Jaderná veřejnost

Obsah

str. 3 **Editorial**
Setkání ke Dni matek

str. 4 **Cvičení black out**

str. 5 **Petrovice** – aneb Z kuchyně paní starostky

str. 6–7 **Jiří Postránecký:** „Vinaři jsou básníci“
Rozhovor Aleny Hostašové

str. 8 **Cvičení ZÓNA 2013**

str. I-IV **Příloha: Zpravodaj +**

str. 9 **Představujeme:** Vítězslav Jonáš, zástupce jaderné veřejnosti

str. 10 **Domácí hospicová služba**
Oblastní Charity Třebíč

str. 11 **OBK ve Vídni**

str. 12 **Prsten**
může být zároveň i sochou
Pozvánka
na Újezdský jarmark

str. 13 **Včelařské muzeum** v Rosicích

str. 14 **Výměna jodových tablet**
Pro volnou chvíli

str. 15 **Nabídka výrobků a služeb podnikatelů**
v okolí Jaderné elektrárny Dukovany

str. 16 **Soutěžení pro školáky** z dílny brněnského vydavatelství KIRA

Zpravodaj EDU
Vydává ČEZ, a. s., Jaderná elektrárna Dukovany.
Registrační číslo: MK ČR E 11631.
Pro Jadernou elektrárnu Dukovany připravuje
PhDr. Jan Sucharda - JAS, Sokolská 368,
675 55 Hrotovice, telefon: 568 860 168

Titulní strana: Vystoupení tanečního souboru ZUŠ Hrotovice při setkání ke Dni matek na fotografii Jana Suchardy

ZPRAVODAJ ČÍSLO 2/2013
Toto číslo vyšlo 7. června 2013

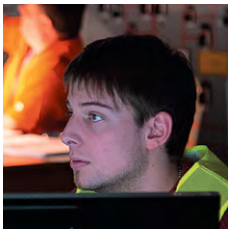

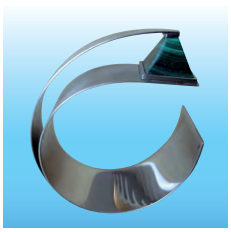

E-mail: jas@jas-hrotovice.com
nebo: zpravodajedu@cez.cz

Náklad 40 000 výtisků. ZDARMA.
Zpravodaj EDU v on-line podobě je na adrese:
www.zpravodajedu.cz
www.aktivnizona.cz

Milí čtenáři,

dostává se vám do rukou druhé letošní číslo Zpravodaje Jaderné elektrárny Dukovany. V uplynulém čtvrtletí se na elektrárně uskutečnila dvě cvičení - Zóna 2013 a Black out, o nichž informujeme v samostatných článcích, proběhla odstávka spojená s výměnou paliva na 2. reaktorovém bloku, jejíž plánovanou délku se podařilo zkrátit o 1,3 dne, a podle harmonogramu probíhá realizace opatření, která vyplynula ze „stress testů“ po havárii elektrárny Fukušima, jejichž cílem je dále posílit bezpečnost elektrárny a její odolnost vůči „katastrofickým“ přírodním vlivům (vichřice, záplavy, zemětřesení ap.)

V minulém čísle jsme vyzvali čtenáře, aby se „podívali po šuplících“, zda nenajdou některé z čísel prvního ročníku Zpravodaje z roku 1994. Ozval se nám sice jenom jeden čtenář - Miloslav Svitáček z Mastníka, zato však doslova s celým archivem Zpravodaje.
A na otázku, proč si Zpravodaje archivuje, nám odpověděl: „Pracuji na elektrárně už 34 let a je v nich i kus historie mého života.“
Budeme rádi, pokud pro naše čtenáře bude Zpravodaj součástí jejich života a důvěryhodným partnerem.
Redakce

Kristýna Schwarzová z oddělení komunikace předala Miloslavu Svitáčkovi za redakci Zpravodaje upomínkový dárek

Setkání ke Dni matek

V úterý 7. května oslavily v předstihu Den matek tři desítky žen z okolí Jaderné elektrárny Dukovany.
Dopolední program strávily ženy, především starostky, místostarostky, ředitelky škol a neziskových organizací, v elektrárně. Po vzájemném představení toho, co je u nich v obci nebo v organizaci nového, následovala prezentace ředitele Jaderné elektrárny Jaroslava Jakuba. Ten se především věnoval současnému dění v elektrárně a také představil plán budoucnosti elektrárny.
„Očekáváme provoz elektrárny ještě dalších dvacet let. V roce 2035 by zde měl být vybudován pátý blok. Budeme elektrárnu provozovat bezpečně a spolehlivě,“ řekl na závěr.
Následovala prohlídka trenažéru, kde vedoucí výcviku Stanislav Klika vysvětlil obecně fungování elektrárny, systém výcviku a na závěr umožnil ženám navodit situace poruch různých zařízení. Při nich vysvětlil, jak je systém propojen a vždy bezpečně řeší vzniklou situaci.

Na trenažéru blokové dozorovny

V Hrotovicích přivítala ženy starostka Hana Škodová. Představila toto nejmenší město na Vysočině a zároveň nejbližší město k elektrárně. Paní starostka ukázala místní Základní uměleckou školu, kde děti předvedly svůj um v tanci, hře na klavír i na varhanní pozitiv, dětský domov, Mateřské centrum Andílci a právě budované tzv. „chráněné bydlení“ pro klienty stacionáře Barevný svět v Třebíči. Zájemkyně zhlédly i místní radnici. Úplný závěr patřil wellness relaxaci ve Sporthotelu Hrotovice.

Jana Štefánková
vnitřní a vnější vztahy EDU
Foto Jan Sucharda

Cvičení Black out 2013

Na Na JE Dukovany jsou každoročně (od roku 2007) organizována cvičení Black out, ke kterým jsou přizvána i příslušná síťová pracoviště (dispečinky, rozvodny, vodní elektrárny). Přínosy potvrdila v minulosti i mezinárodní mise OSART a zařadila je mezi tři nejvýznamnější dobré praxe na EDU. Po havárii ve Fukušimě byly zpracovány zátěžové testy JE (Stresstesty) a z nich vyplynul požadavek na další zvýšení odolnosti. Na EDU budou instalovány dva nové dieselagregáty (tzv. Station Black Out DG), které vydrží i definované extrémní přírodní vlivy. Byly rovněž zapracovány postupy pro řešení Black outu na více než jednom bloku EDU a nadefinována rozhodovací kritéria, které umožní, jak předpokládáme, zkrátit dobu pro obnovu napájení.

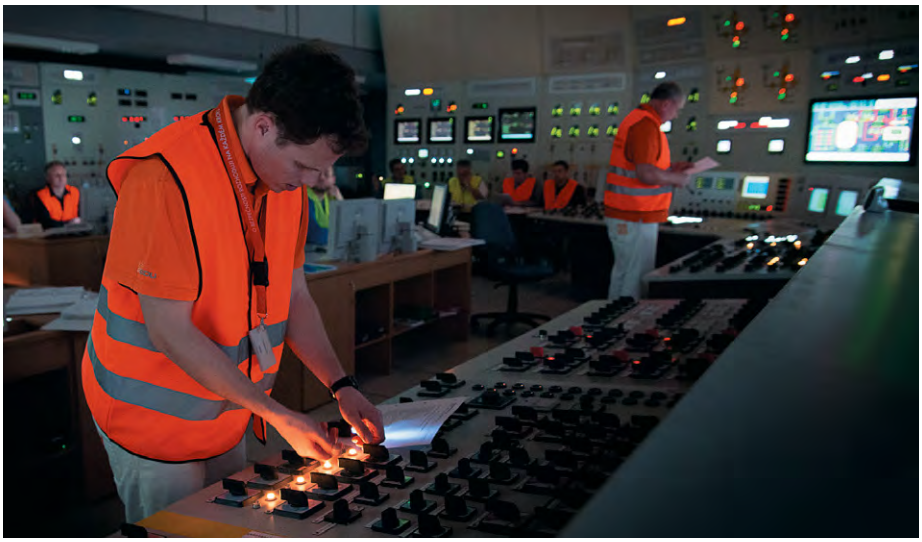

Operátoři sekundárního a primárního okruhu řeší na trenažéru situaci při Black outu

Cílem cvičení byl nácvik a zmapování komunikace mezi EDU, dispečinky, rozvodnami a vodními elektrárnami, získání zpětné vazby pro zlepšení postupů a zkrácení časů do obnovy při Black outu nebo jiných větších poruchách přenosové a distribuční soustavy ČR. Ověření provázanosti dokumentace EDU s ČEPS a E.ON a samozřejmě jsme chtěli odzkoušet zmíněné nově zpracované postupy.

Hlavním faktorem scénáře byl extrémní vítr v Evropě, který způsobil poruchy s vlivem na frekvenci. K tomu přibyl řetěz dalších poruch, který vyvolal ostrovní provoz a vyvrcholil výpadkem pracujících turbín na 2. bloku EDU – vznikl stav Black out 2. bloku, byl vyhlášen stav „Nouze na EDU“, stav „Nouze v přenosové soustavě ČR“ a došlo ke svolání havarijního štábu. Později spadl do Black outu i 3. blok.

Směnový inženýr požádal o podání napájení z Dalešic, ale Dalešice hlásily problém s napájením, protože se zatím nepodařila spustit turbína na nádrži Mohelno. Z důvodu spadlých stožárů nebylo dostupné propojení z Vranova přes Slavětice, a proto proběhla obnova napájení na 2. bloku přes Oslavany.

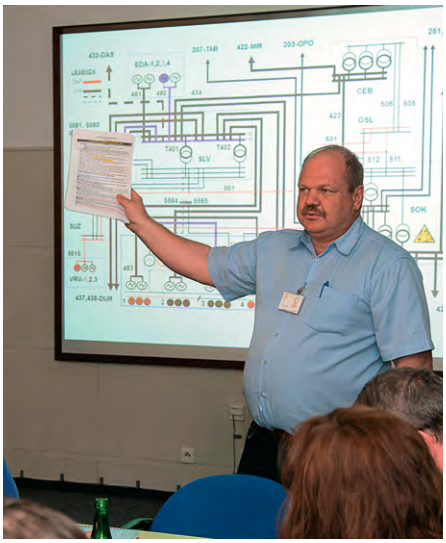

Bezpečnostní inženýr Libor Fejta při zahajovací prezentaci

Po zprovoznění vodní turbíny na Mohelně a rozjezdu Dalešic bylo úspěšně obnoveno napájení také na 3. bloku EDU.

Cvičících bylo třicet a mezi osmi pozorovateli byli i dva studenti – Jiří Žák a Jiří Puchnar, kteří si téma Black out vybrali pro své diplomové práce. Podle jejich sdělení bylo cvičení také pro ně odborným přínosem.
Přestože byl letošní scénář zatím nejsložitější ze všech dosud odzkoušených, výsledek byl

Studenti Jiří Žák a Jiří Puchnar v roli pozorovatelů

Pracovníci Vodní elektrárny Vranov

dobrý a cvičení bylo úspěšné. Poděkování patří všem, kteří se podíleli na jeho přípravě a realizaci, především žluté směně, pod vedením Radka Hedbávného a vedoucího 3. bloku Aleše Friedricha.

Libor Fejta
bezpečnostní inženýr EDU
Foto Jan Sucharda

Petrovice aneb Z kuchyně paní starostky

Vinařská obec Petrovice se nachází pět kilometrů jihozápadně od Moravského Krumlova. První zmínka o obci je datována k roku 1253. Četné archeologické nálezy dokládají, že okolí Petrovic bylo obydleno již v pravěku. Unikátem v tomto oboru je hromadný skříňkový hrob ze starší doby bronzové objevený u Petrovic v roce 1927. Ve 13.-15. století se do vývoje obce značně zapsalo vinařství. Tolik v krátkosti z historie obce. Petrovice, které mají v současné době 360 obyvatel, se dnes představují jako poslední obec v okolí jaderné elektrárny, v jejímž čele je žena. Současnou tvář obce a plány do budoucna představila v rozhovoru starostka obce - paní **Irena Závišková**.

Dominantou obce je kostel Povýšení svatého Kříže, postavený v letech 1846–1849. Jako první na Moravě byl pokryt plechovou střechou. Ve věži vysoké asi 35 m je zazděna dělostřelecká nábojnice, která připomíná poslední den války, kdy byl kostel zasažen a poškozen. V obci jsou dvě státem chráněné kulturní památky - venkovská usedlost s doškovou střechou a boží muka. V roce 2004 byl v katastru obce objeven kamenný smírčí kříž z 18. století, který si můžete prohlédnout ve zděném přístřešku v parku za kostelem. Zde se nachází i pomník obětem první a druhé světové války.

A co v obci připravují?

Obec má požádáno o dotaci na kanalizaci a čističku odpadních vod. Letos je v plánu vybudování dětského hřiště, plynofikace sportovních šaten, výměna oken v budově MŠ a elektroinstalace v doškové chalupě. Dokončena byla výsadba ovocných stromků v obecním sadu. Obec zřizuje mateřskou školu, kterou navštěvují i děti ze sousedních obcí. V obci se nachází také knihovna, obecní sklep, kulturní dům s pohostinstvím. Hojně je využíváno fotbalové hřiště, štěrkové hřiště na tenis či nohejbal, v zimě se pak v mrazivém počasí mění na kluziště. Kostel a hřbitov slouží i pro vesnice Dobelice a Lesonice. V roce 2011 koupila obec od původních majitelů doškovou chalupu, ve které plánují otevřít lidové muzeum s exponáty z dřívějších dob s ukázkou výroby došků a vinařským sklípkem. V Petrovicích je prodejna spotřebního zboží a spousta živnostníků zastupujících nejrůznější obory. Společenské dění v obci je významnou součástí života občanů. K lidovým tradicím patří samozřejmě Smrtolka, hrkání a hody. Akcí však přibývá a pravidelnou je už Tříkrálová sbírka, hasičský ples, masopustní průvod a zábava, dětský maškarní karneval, vepřové hody, tvořivé dílny v knihovně, divadelní představení ochotníků, večer při dechovce, slet čarodějnic, Petrovický košt, dětské odpoledne, letní noc, fotbalový a nohejbalový turnaj Mucha Cup, Simpsnův zrychlený přesun pro děti a mládež, vinobraní, lampionový průvod, rozsvícení vánočního stromu, Mikuláš, Silvestrovská zábava a další. V průběhu roku pořádá mateřská škola vystoupení pro rodiče a ke konci školního roku pasování prvňáčků. Děti z MŠ nebo ZŠ Lesonice také vypomáhají s kulturním programem při vítání občánků. V obci se konají fotbalové zápasy, místní i přespolní ženy cvičí tae-bo, zumbu a kondiční cvičení, v zimě pak probíhá výuka country tanců. „Velmi si vážím všech místních spolků, významnou měrou obohacují život v obci - Sbor dobrovolných hasičů, Tělovýchovná jednota, Český svaz zahrádkářů, dechová hudba Petrovanka, Simpsnův Pivní Klub a Myslivecké sdružení," v závěru poznamenala paní starostka.

A co dělá paní starostka ve volném čase a co ráda vaří?

„Volného času moc nemám, ale vedle rodiny je mým koníčkem četba, zahrádka, jízda na kole a občas s dětmi jezdíme na výlety. Mám ráda hory, takže dovolenou raději trávím lyžováním.

Oblíbených receptů mám několik, vařím i peču ráda. Přemýšlela jsem, jaký bych čtenářům poskytla, ale vzhledem k tomu, že během pracovního týdne na vaření moc času nemám, jsem vděčná za jakékoliv jídlo, nenáročné na přípravu. Z těch „rychlovek" jsme si oblíbili tvarohové noky."

TVAROHOVÉ NOKY

3 tvarohy ve vaničce, 375 g hrubé mouky, 3 vejce, špetka soli, máslo, opražená strouhanka oslazená mletým cukrem, kompotované (nebo čerstvé) ovoce.

Tvaroh, mouku, vejce a sůl smícháme. Z těsta lžícemi vykrajujeme noky a vaříme v mírně osolené vodě. Po chvíli noky vyplavou, vyjmeme je a proložíme plátky másla. Podáváme posypané strouhankou, polité rozehřátým máslem a jako přílohu můžeme dát podle chuti ovocný kompot nebo čerstvé jahody.

Alena Hostašová

Foto Ivana Kaufmanová a archiv obce

Václav Postránecký:
Vinaři jsou podle mě básníci...

Když jsem viděla film Bobule a postavu dobráka vinaře Michalici, byla jsem přesvědčena, že Václav Postránecký, který postavu ztvárnil, musí pocházet z Moravy. Opak je pravdou. Netušila jsem, kolik veselého a především pravdivého mi při setkání ve Višňovém tento rodilý Pražák o víně poví...

Pane Postránecký, co vás sem do Višňového přivedlo?
Mě sem přivedli moji přátelé z Vinné galerie, se kterými jsme odhalovali sochu Jana Nepomuckého v Mikulově. Byla zrenovována s jejich přispěním a tento bohulibý čin, alespoň tak mi to bylo řečeno, se sluší oslavit a je dobré poděkovat všem zúčastněným. A to se děje právě tady ve Višňovém v Adámkově vinařství. Takže jsem tu vlastně pracovně.

Jste členem Řádu rytířů vína, jakým způsobem jste se do řádu rytířů dostal?
Ještě jsem se rytířem nestal, ale byl jsem ustanoven jako čekatel, a tak čekám, čekám už dva roky a nevím, čeho se dočkám, ale čekám trpělivě.

Co musíte prokázat, abyste se stal rytířem?
Stát se rytířem vína neznamená, že se jím stanu po určitém množství vypitého vína. Musím prokázat, že vínu rozumím, a to především, jak má být regulérně a efektivně užíváno. Šíření osvěty o víně a zkulturnění konzumace vína je pravou náplní rytířstva. Víno by nemělo sloužit k tomu, že by se jím měl člověk polévat nebo díky němu padat na zem. Víno je cestou od člověka k člověku, víno je inspirace, pobídka, ale i zadostiučinění, je úlevou a určitým spočinutím. Jenom hlupák je alkoholik. Pouze osvícený člověk může pít alkohol bez projevu vulgárního alkoholika.

Inspirovalo vás víno?
Dneska?

Pracovní snímek z natáčení filmu Bobule

Ne, celkově v životě.
Všechno vám neřeknu, protože nevěřím, že byste si to nechala pro sebe. Ale mnohdy právě když sledujete rozjařené lidi, spokojené a provázané jednoho s druhým, to je na tom to nejpěknější. Víno jako solitér je urážka. Víno je podaná a napřažená ruka, je nepřetržitou inspirací. A pokud považujete tyhle věci za cenné, tak je vyhledáváte.

Jaké víno máte rád?
Já už jsem stařeckou fázi překonal. Projevovala se tak, že jsem měl zádumčivé myšlenky a pil červené víno, teď už pijeme s manželkou bílé víno. Nejsme zádumčiví, jsme veselí, plní energie. Takže si myslím, že jsme to nešťastné stáří nechali za sebou.

Teď mi dovolte otázky ze soukromí. Jak znáte svoji manželku, která tu sedí s námi? Jaké víno má ráda vaše paní a jak dlouho jste spolu?
Moje manželka nefavorizuje žádnou značku. Má ráda vína spíše plná, s větším procentem zbytkového cukru. Moje žena má ráda vína voňavá. Myslím, že jsem se moc dobře oženil, byl to kauf, byla to výhra. Já totiž mohu kupovat ta nejdražší vína, protože Helenka málo vypije, stačí jí čtyři deci. Je pravda, že profesoru Šamánkovi by udělala radost, kdyby vypila jen dvě deci.

Paní Postránecká, jak vás tedy manžel dobře zná? Je pravdivá jeho odpověď?
Je to pravda, mám ráda bílé polosuché víno, trochu sladší. A na tu otázku, jak dlouho jsme spolu, odpovídám 45 let.
Václav Postránecký: To není pravda. Jsme spolu 47 let. Dva roky jsme spolu chodili, a to by mi upřela ta nejlepší léta ☺.

Vrátil jste se do oblasti, kde se natáčely Bobule. Vzpomínáte si na to, když jste dostal nabídku na tento film, jak jste ji přijal nebo co pro vás znamenala?
V 17 letech jsem přišel na Moravu, a to už jsem opakoval mockrát, že všechny důležité věci jsem se naučil na moravský způsob. Vlastně jsa rozeným Pražákem, žiju jako Moravák. Navíc jsem si vzal Moravanku, takže umím víc písniček moravských než českých. Chutná mi moravská kuchyně, takže pro mě informace, že bych měl hrát vinaře, byla potěšující. Vinaře považuji za znamenité lidi a velice si jich vážím. I toho chudáka, který víno nějak zpacká, si vážím, protože povím vám, ten věčný zápas o chuť vína... Na tom všem je nejkrásnější, že si potom ten vinař ty svoje octy pije sám a trestá se tím, že to líp nešlo. To je na všech vinařích krásné. Vinaři jsou sorta lidí sama pro sebe, podle mě to jsou básníci.

Manželé Postránečtí ve vinném sklepě Adámkova vinařství ve Višňovém

Když už hovoříte o Moravě a moravské kuchyni, víte jaký je rozdíl mezi moravským a českým zelím?
Jejda, o to jsem se hádal mnohokrát, hlavně s Brňákama, samozřejmě hájili moravské zelí. Ale my doma jíme zelí na český způsob - bez mouky, celé rodině to vyhovuje. Ale je pravda, že když přijedeme na Moravu, rád si dám moravské zelí. Helenka dělá výborné české červené zelí ke kachnám nebo jiným tvorům.

Letos na podzim budete mít životní jubileum, a proto se vrátím ještě do vašeho dětství.
Tak daleko?

Jako malé dítě jste hrál divadlo, jaká byla vaše první role?
Ne, já jsem vůbec nehrál, já jsem účinkoval. Hraním by se to určitě nedalo nazvat.

Jaká tedy byla vaše první úloha, ve které jste účinkoval?
Tak to bylo v rozhlase. Úlohou byl nenapravitelný recidivista. Dost komplikované zadání pro ani ne šestileté dítě. Byl to oříšek, vytvořit tak složitý charakter, jednalo se, jak už jsem řekl, o nenapravitelného recidivistu, syčáka Smolíčka pacholíčka. Jelena se zlatými parohy mluvil Otomar Korbelář, tak to bylo moje první účinkování...

A když se dostanu tedy k vašemu jubileu, je nějaké přísloví nebo pravidlo, kterého se držíte ve svém životě?
Mark Twain: Dej každému dni příležitost, aby se mohl stát tím nejkrásnějším dnem v tvém životě.

Děkuji za rozhovor a přeji vám, abyste se již v letošním roce stal rytířem vína, aby vás víno nadále inspirovalo a bylo pokračováním cesty člověka k člověku...
Alena Hostašová
Foto Filip Habart, Jan Sucharda a archiv J. P.

Rostislav Koštial, starosta Mikulova, a Jiří Postránecký s renovovanou sochou sv. Jana Nepomuckého v Mikulově

Cvičení ZÓNA 2013

Jak se stalo v posledních letech pravidlem, organizuje GŘ HZS ČR rozsáhlá cvičení pro prověření činností integrovaného záchranného systému v případě málo pravděpodobné, ale ne zcela vyloučitelné radiační havárie jaderných elektráren. V roce 2010 proběhlo takovéto cvičení na území Jihočeského kraje. V letošním roce bylo připraveno a následně realizováno cvičení pod názvem ZÓNA 2013 v okolí Jaderné elektrárny Dukovany. Jednalo se o cvičení, které prověřovalo opatření dle Vnějšího havarijního plánu pro zónu havarijního plánování Jaderné elektrárny Dukovany.

Toto cvičení se uskutečnilo v termínu 26.- 28. dubna 2013.
Jaderná elektrárna Dukovany při tomto cvičení byla v roli „rozehrávače“ události a simulovala únik radioaktivních látek do životního prostředí. Současně s tímto bodem cvičení byly prověřeny mechanismy pro zajištění informování zaměstnanců a přijaty kroky pro jejich ochranu a evakuaci. Společně s Jadernou elektrárnou Dukovany byl v premiéře aktivován krizový štáb ČEZ, a. s., a jeho prostřednictvím poté havarijní štáby JE Temelín a havarijní štáby klasických elektráren Mělník a Tušimice.

V dalších krocích cvičení byly zapojeny do scénáře obce Rouchovany a Dukovany, složky integrovaného záchranného systému Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina, jednotlivé složky a orgány krizového řízení krajů, ministerstev a úřadu vlády ČR.
Cvičení v Jaderné elektrárně Dukovany se účastnilo i několik zahraničních pozorovatelů jako např. z Maďarska, Bulharska, Rakouska a Slovenské republiky. Dle jejich vyjádření proběhlo cvičení na velmi vysoké úrovni a precizně.

Petr Velebil
havarijní připravenost EDU
Foto Jan Sucharda

Snímek vlevo nahoře je z průběhu cvičení na EDU z pracoviště havarijního štábu. Zbývající dva snímky jsou z Kožichovic, kde zasahovali hasiči a záchranáři u simulované dopravní nehody v zamořeném prostoru a kde bylo rozvinuto dekontaminační středisko a středisko záchranné služby. Radiační situaci monitoroval vrtulník Armády ČR.

XX. ročník

zpravodaj

příloha časopisu pro obyvatele regionu Jaderné elektrárny Dukovany

Rozhovory | Trendy | Lifestyle | Inspirace | Zajímavosti

ročník xx / číslo 2 / 2013

Tipy na dobré akce

22. června: Postřižinské slavnosti, Dalešický pivovar

11.–13. července: Vysočina Fest, Jihlava

20.–27. července: Folkové prázdniny, Náměšť nad Oslavou

3.–18. srpna: Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského

22.–25. srpna: Slavnost Tří kápí, Třebíč

Sledujte kalendář akcí na www.aktivnizona.cz

Soutěž o 4 lístky na Vysočina Fest!

Soutěžní otázka: Kolik reaktorů má Jaderná elektrárna Dukovany?

Odpověď na soutěžní otázku pošlete do 25. června na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.

Do předmětu e-mailu uveďte: Soutěž – Vysočina Fest.

Z došlých odpovědí vylosujeme dva výherce, kteří obdrží dvě vstupenky.

Soutěž o 4 lístky na Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského!

Soutěžní otázka: Kolikátý ročník Mezinárodního hudebního festivalu Petra Dvorského se letos koná?

Odpověď na soutěžní otázku pošlete do 25. července na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.

Do předmětu e-mailu uveďte: Soutěž – Festival Dvorský.

Z došlých odpovědí vylosujeme dva výherce, kteří obdrží dvě vstupenky.

inspirace

Cyklisté zahájili sezónu vyjížďkou po Templářské cyklostezce

Na dvě stovky cyklistů – malých i velkých – se vydalo 1. května do Oslavan na Odemykání Templářské cyklostezky.
Mezi tradičními koly se objevila i tříkolka Roberta Ondrůje, který na ní vloni najel čtyři tisíce kilometrů. Se svým tátou se do trasy vydala také osmiletá Saša Hoffmannová ze Starče. „Jsme tady poprvé a rozhodne Ketkovický kopec, jestli pojedeme dál, nebo se vrátíme," uvažuje Boris Hoffmann, který není žádný cyklistický nováček. Společně se svými kolegy z elektrárny Dukovany totiž jezdí každý rok do zahraničí na kolo. Vyjížďku odstartoval Miloš Musil z Cykloklubu Oslavany o půl jedenácté. Cyklisty čekalo krásných třicet devět kilometrů se sluncem nad hlavou.

Tip na víkend:

Hornická 25 km
Templářská cyklostezka 39 km
Energetická 48 km
Pivovarská 60 km

Text a foto **Eva Fruhwirtová**

zajímavost

Kováři jsou švarní hoši, časně vstávají a než oheň rozdělají, tak si zpívají.

(lidová píseň)

Mladí kováři předvedli svoji zručnost

Střední škola dopravy, obchodu a služeb v Moravském Krumlově pořádala 24. a 25. dubna Celostátní odbornou soutěž kovářských oborů. Mladí kováři z celé republiky soutěžili v těchto oborech: umělecký kovář a pasíř, uměleckoprůmyslové zpracování kovu, zemědělský kovář a podkovář. Ve školní kovárně v Polánce měly soutěžící týmy za úkol vyrobit libovolný kovářský předmět a pak předmět podle zadání, kterým bylo ozdobné klepadlo na dveře. Součástí hodnocení byl také nákres zadaného výrobku. Zemědělští kováři vyráběli podkovu, posuzovali postoj koně, stav podkování a navrhovali postup ošetření končetiny. „Hodnocení soutěžících prováděl odborník z praxe, kovář, Jaroslav Kratochvíl ze Znojma, který zaměstnává v dílně naše absolventy," popsal zástupce ředitele pro praktické vyučování Jindřich Pelaj. První místo v kategorii umělecký kovář obsadil David Pelán z moravsko-krumlovské střední školy dopravy, obchodu a služeb. V kategorii uměleckoprůmyslového zpracování kovů se na prvním místě umístil Matěj Žák z pražské umělecké a řemeslné školy. Nejlepším zemědělským kovářem byl Michal Zelenka z jaroměřské školy.

Text a foto **Eva Fruhwirtová**

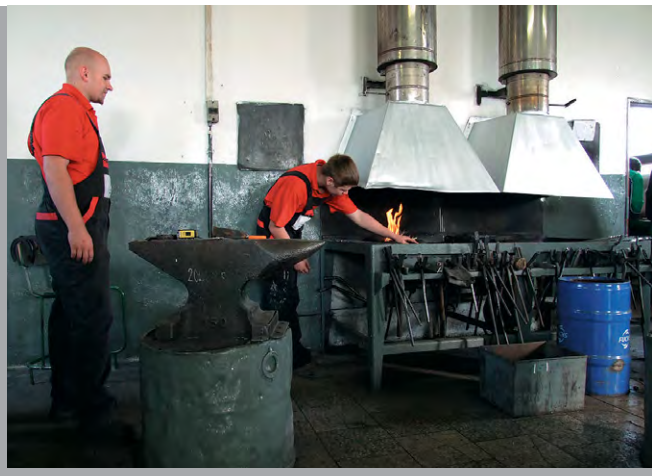

rozhovor

Jakub Vacuška:
Jsem český patriot, přesto doma jsem ve Finsku

Jakub Vacuška pochází z Rouchovan, druhým rokem žije a bydlí ve finském Karsamaki, které leží pět set kilometrů od Helsinek a čtyři sta kilometrů od polárního kruhu. Za rodiči se snaží jezdit každé tři měsíce. Při poslední návštěvě koncem dubna jsem se za ním zastavila také já.
Sedmadvacetiletý Jakub se vloni v červnu oženil s Finkou Sini. Bydlí v menším domě se zahradou, doma mají dva psy a přesto, že se Jakub učí finsky, s manželkou mluví anglicky. „Před svatbou jsme se s manželkou dohodli, že nebudeme žít ve městě. Jsem lovec a pocházím z vesnice, město mi nedělá dobře," začíná své vyprávění Jakub.

Kubo, jak ses vyrovnal s jazykovou bariérou?
Chodím teď do jazykové školy, kde se pět hodin denně učím finsky. S manželkou mluvím doma anglicky. Oba dva jsme v ní hodně pokročili. Je to tím, že si hodně povídáme. Doma nemáme televizi, takže si spolu čteme a hodně mluvíme.
Ve Finsku jsi studoval na mezinárodní škole obor Průvodce divočinou. Proč zrovna tento směr? Bylo to náročné?
Mám rád přírodu, jsem myslivec a odmala jsem tíhnul ke všemu, co je spjato s přírodou.
Tento obor byl pro mě ideální. Nejprve jsem musel projít přijímací pohovorem. Z pětasedmdesáti uchazečů brali patnáct. A vzali i mě. Náročné byly praktické nácviky přežití a orientace v přírodě. Líbil se mi způsob jejich výuky. I teorie se učí v terénu. Vzpomínám si, když jsme se loni v únoru připravovali na vlastní expedici, museli jsme v rámci tréninku vyřezat díru do ledu a do ní nás na laně spustili. Mělo to simulovat situaci, kdy se pod vámi prolomí led. Pak tam naštěstí byla roztopená sauna, takže jsme se mohli usušit a ohřát.

Jaké máte s manželkou bydlení?
Pronajali jsme si domek s půl hektarem pole, kravínem, stodolou a venkovní saunou.

Kde jsi vlastně doma?
Doma jsem už asi ve Finsku. Máme tam náš dům. Ale když jedu na návštěvu k našim do Rouchovan, tak taky říkám, že jedu domů.

Co tě na Finech nejvíce překvapilo, zaujalo?
Jednoznačně jejich upřímnost a poctivost. Ve Finsku se prostě nekrade.
Ptala se **Eva Fruhwirtová**
Fotografie archiv J. Vacušky
Celý rozhovor je na www.aktivnizona.cz

V České republice jsem měl dobrou práci, ale bylo to v technickém oboru. To mi moc nesedělo. Odmala jsem měl rád přírodu a pořád mě to k ní táhlo. Při jednom hokejovém turnaji ve Finsku jsem se seznámil se svojí budoucí ženou. Pak jsem se dostal do Finska do školy. Mám se tam dobře. Kdybych měl srovnat ceny, tak například maso stojí stejně u nás i ve Finsku, benzín tam vyjde na čtyřicet jedna korun. Ale je potřeba říct, že platy mají Finové třikrát vyšší než v České republice.

Jad(e)rná inspirace

Jiří Žák se srdcem bojovníka

Jiří Žák pochází z Dolních Vilémovic, v září mu bude dvacet šest let a letos dokončuje inženýrské studium na oboru elektroenergetika VUT v Brně. V únoru a březnu absolvoval odbornou stáž na Jaderné elektrárně Dukovany. Po úraze v roce 2006 zůstal Jirka na vozíčku. Přesto hraje v reprezentaci stolní tenis a florbal. Ke stolnímu tenisu se poprvé dostal na vozíku přes kamaráda na rehabilitačním pobytu v Košumberku. Pravidelně začal trénovat od roku 2009. Vedle toho, že je Jirka členem sportovního klubu Moravia Brno, tak v Brně založil tým florbalistů na vozíku pod záštitou Bulldogs Brno. Ve florbale se prosadil do české reprezentace. **„Nevím, jestli jsem se s úrazem srovnal, ale beru to jako současnou situaci. Žiju přítomností. Určitě mi také pomohlo to, že jsem věřící. Nezanevřel jsem na život. Vozíkem nic nekončí. Hlava mi zůstala v pořádku, dokážu se sám o sebe postarat a to je nejdůležitější. Po úraze jsem hodně rychle dospěl. A musím říct, že mě to posunulo dál. Dívám se na život jinak a lépe,“** říká stále usměvavý Jirka.

Eva Fruhvirtová

Foto: FOR JANE

zajímavost

Bohutický košt vína

měl rekordních čtyři sta šedesát vzorků

Poslední dubnový víkend se konal v Bohuticích jedenáctý ročník koštu, na který se sjelo přes pět set milovníků vína ze širokého okolí. Mezi návštěvníky byla spousta mladých lidí.

Bílým a červeným šampionem v kategorii místních vín se stal už po několikáté vinař Zdeněk Dřevo (na snímku) se svým Hibernalem a Frankovkou. „Bohutická oblast je specifická tím, že má charakter kounického regionu, což jsou modré hrozny. Stěžejní vinice je Michálek, kopec, který je situován na východ, takže na něj celý den svítí sluníčko. Večer ho pak ofoukne lehce studený vítr z Třebíče,“ vypráví Zdeněk Dřevo.

Šampionem celé výstavy se v bílých vínech stalo Chardonnay Josefa Klímy z Moravského Krumlova a v červených Rosé ze Znovínu.

„Jsem rád, že přes mnohé akce v okolí si lidé našli cestu k nám do Bohutic. Košt vín mnozí spojili s návštěvou bohutických sklepů a také prohlídkou křížové cesty. K dobré náladě přispělo letní počasí a také cimbálová muzika Sylván,“ uzavírá místostarosta Bohutic Martin Žák.

Text a foto **Eva Fruhwirtová**

Představujeme:
Vítězslav Jonáš, zástupce jaderné veřejnosti

V pondělí 8. dubna byla zahájena činnost Jaderné regiony Česká republika společně s otevřením kanceláře sdružení právnických osob Energetické Třebíčsko. Zástupcem jaderné veřejnosti byl zvolen Vítězslav Jonáš, bývalý starosta Dukovan a senátor za Třebíčsko, který bude s mandátem občanů jaderného regionu Dukovany a Bystřicko vystupovat v České republice i na půdě Evropské unie při jednáních, která se týkají občanů a regionů v jaderných lokalitách České republiky. Zastupování a podpora je řešena v současné době také s regionem Temelínska.

Co bylo důvodem vzniku funkce zástupce jaderné veřejnosti?

Impulsem pro zřízení aktivity Jaderné regiony ČR byly události po Fukušimě, a také bouřlivá projednávání o budoucnosti jádra na půdě Evropské unie. Česká veřejnost byla zastupována různými protijadernými aktivisty na místo legitimních zástupců veřejnosti. Ekoregion 5, Energoregion2020, region Bystřicko, Energetické Třebíčsko a Jaderná elektrárna Dukovany se dohodly na společném zastupování. Zázemí pro tuto činnost poskytlo sdružení Energetické Třebíčsko, jehož snahou je rozvoj energetického odvětví a podnikatelského prostředí v regionu.

Na čem právě pracujete?

Podali jsme žádost do programu Omega při Technologické agentuře Česká republika na společensko-vědní studii dopadu případného odstavení jaderné elektrárny na region. Pokud na tento účel dostaneme dotaci, která by mohla činit až tři miliony korun, tak bychom mohli mít studii, která obsáhne veškeré naše požadavky. V případě, že dotaci nedostaneme, budeme si muset sami zadat studii. Společně s oběma kraji připravujeme zadání pro výběrové řízení.

K čemu je tato studie potřeba?

Výsledkem studie budou jasné argumenty, jak provoz jaderné elektrárny ovlivňuje široký region v socio-ekonomických souvislostech, například zaměstnanost, podnikatelské aktivity, životní úroveň. Potřebujeme mít konkrétní argumenty, čísla a fakta, se kterými budeme moci pracovat. Ideou projektu je vytvořit tři scénáře vývoje elektrárny zaměřené na dopady v sociálním a ekonomické prostředí širšího regionu: a to zázemí elektrárny zohledňující odstavení elektrárny, zachování stávajícího výkonu a případné dostavení pátého bloku. Hlavním úkolem studie je posoudit dopady na počet a strukturu pracovních příležitostí v regionu, dopady na firmy napojené na fungování elektrárny a dopady na obce, kraj a jejich fungování.

Jak se do studie může zapojit veřejnost?

V průběhu zpracování studie budou probíhat konzultace za účasti zástupců veřejnosti, kteří budou jedním ze zdrojů informací a podnětů pro studii a také zpětné vazby občanů.

Můžete být konkrétnější?

Obce budou chtít znát dopady na ceny nemovitostí, starosty bude zajímat daňové zvýhodnění a finanční podpora regionu. Občané se budou zajímat o případný dopad na školství, například na strukturu učňovských oborů, a na zaměstnanost.

V dubnu jste byl na první zahraniční cestě v této nové funkci. Kam jste zamířil a co bylo náplní?

Byl jsem pozván do Moskvy na mezinárodní konferenci s názvem Dialog. Organizátory byli ruští jaderní veteráni. Už z názvu vyplývá, že se jednalo o výměnu zkušeností v oblasti podpory jaderné energetiky a soužití jaderných provozů a veřejnosti.

Co vás čeká v nejbližších měsících?

Kromě toho, že písemně komunikuji s představiteli Evropské komise na téma výsledků a dopadů stress-testů, plánuji jednání v Bruselu se stálým zastoupením České republiky, se zástupci Evropské komise pro energetiku a europoslanci. Zatímco v České republice je jaderná energetika méně zranitelná, v Evropě to neplatí. Na evropské úrovni sílí od některých států a institucí kritika jaderné energetiky a také České republiky. Proto je důležité, aby silný hlas jaderných regionů a jaderné veřejnosti byl v Bruselu slyšet.

Ptala se Eva Fruhwirtová

Odlehčovací služba Domácí hospicové péče Oblastní charity Třebíč

Smyslem naší práce je pomáhat nevyléčitelně nemocným lidem v jejich domácím prostředí, podporovat rodiny nemocných v mnohdy nelehké péči o ně. Kvalitně o nemocné pečovat, povzbuzovat je, ulehčovat jim v jejich obtížích, udržovat jejich vztahy s okolním světem, podporovat je nejen fyzicky, ale i psychicky a duchovně, pomáhat jim, aby mohli v souladu se svým zdravotním stavem co nejdéle aktivně žít.
Míváme v péči i pacienty s onkologickým onemocněním v terminálním stadiu, kterým naše pečovatelky popřípadě ve spolupráci s naší psychoterapeutkou a pastorační asistentkou ulehčují odchod z tohoto světa. Vždycky nás potěší, když jsou s naší prací spokojeni jak uživatelé naší služby, tak jejich rodinní příslušníci.

Chceme se s vámi podělit o jeden z příběhů z naší praxe v minulých měsících.

Pracuji v týmu Domácí hospicové péče jako pečovatelka, dojížděla jsem dva a půl roku do jedné obce v našem okrese. Pomáhala jsem tam v jedné rodině v péči o starou paní.
Tato rodina si svou babičku převzala domů z oddělení následné péče. Stará paní byla po operaci, v nemocnici přestala chodit, komunikovat, chovala se agresivně. Rodina hledala pomoc. Nechtěla dát babičku do domova pro seniory, chtěla ji mít doma u sebe. Členové rodiny chodili do zaměstnání, potřebovali, aby se o babičku někdo staral v době jejich nepřítomnosti. O tuto službu požádali náš tým Domácí hospicové péče s podmínkou, že do jejich rodiny bude dojíždět vždy pouze jedna a táž pečovatelka, protože babička si velmi špatně zvyká na nové lidi.
Nakonec jsem v rodině pomáhala dva a půl roku.
Brzy po návratu z nemocnice stará paní začala s pomocí chodit a jíst. Její mysl se vyjasnila, normálně mluvila. Byla zvyklá celý život pracovat, toužila být užitečná, a tak se vrhla do činnosti. Rodina pro ni vymyslela louskání ořechů. Za několik měsíců vyloupala paní tolik ořechů, že prázdnými skořápkami naplnili dvanáct velkých pytlů na padesát kilo brambor. Když došly ořechy na louskání, paní vyklepávala mák z makovic, připravovala kytičky na hroby, loupala cibuli sazečku. Další radostí staré paní bylo, když jsem ji vezla na vozíku do přírody, do lesa. Spoluobčané z vesnice nás už znali, a myslím, že mě přijali za svou. Stará paní prožila rok a půl klidného plnohodnotného života doma, obklopena láskou svých nejbližších.
Po roce a půl se zdravotní stav staré paní zhoršil. Postupně již nedokázala vstát z lůžka, přestávala mluvit. Její rodina měla znovu možnost předat babičku do domova pro seniory. Setrvala však u naší služby i přes obtíže náročné péče. A tak žila stará paní až do konce svého života doma.
Zůstala mi v paměti i v srdci pokojná a hřejivá vzpomínka na dobrou rodinu a na společnou a dobře završenou péči o jednoho člověka.

Milena Chytková
pečovatelka Domácí hospicové péče

Z Dukovan do Vídně aneb Návštěva Mezinárodní agentury pro atomovou energii

Ve čtvrtek 4. dubna navštívila Občanská bezpečnostní komise při JE Dukovany Mezinárodní agenturu pro atomovou energii (MAAE) ve Vídni. Součástí programu bylo seznámení s fungováním agentury, diskuse k jaderné bezpečnosti a také návštěva krizového centra.

Mezinárodní agentura pro atomovou energii dohlíží a stanovuje pravidla pro mírové využívání jaderné energie a zároveň dohlíží na dodržování Smlouvy o nešíření jaderných zbraní. Její hlavní sídlo je ve Vídni. Byla založena jako technická agentura OSN v roce 1957 pod heslem D. D. Eisenhowera Atomy pro mír.

Její stanovy se opírají o tři základní pilíře, které představují také hlavní poslání agentury, a to propagaci jaderných záruk a verifikace, jaderné bezpečnosti a fyzické ochrany - zabezpečení jaderných materiálů a zařízení proti možnému zneužití a jaderných věd a technologií pro mírové účely. O programu jaderné bezpečnosti diskutovala OBK s vedoucím sekce provozní bezpečnosti Miroslavem Lipárem, bývalým předsedou Úradu jadrového dozoru Slovenské republiky. Členy komise potěšilo také to, že Českou republiku, tedy elektrárnu Dukovany, dal za příklad vzorné spolupráce s agenturou a že výsledky bezpečnostních kontrol jsou velmi dobré.

Zajímavá byla i odpolední návštěva a prezentace krizového centra.

Původcem myšlenky navštívit MAAE byl Jiří Kostelník, starosta Mohelna. „O Agentuře jsme věděli, ale nikdy jsme ji nenavštívili. Jsem rád, že jsme se mohli blíže seznámit s činností a fungováním agentury. Bylo pro nás ale překvapením, že má poměrně slabou pozici při vymáhání dobrovolně přijatých závazků států, na „neposlušné“ státy provozující jaderná zařízení má jen malé páky,“ okomentoval Kostelník. Antonín Mlynář, místostarosta města Hrotovice se domnívá, že v oblasti jaderné energetiky by mělo převážit odborné hledisko nad politickým. Podle něj se ukazuje stále více celosvětový trend nízké zodpovědnosti politiků. „Část naší návštěvy byla v angličtině a tady jsme si uvědomili, že její znalost je i pro členy OBK důležitá. Mohli jsme si porovnat, jak věci fungují u nás a jak v této Agentuře. Z této návštěvy mám velmi dobrý pocit,“ uzavírá předseda Občanské bezpečnostní komise Bořivoj Župa.

Eva Fruhwirtová

Příčiny havárie ve Fukušimě tématem semináře OBK

Nezávislá vyšetřovací komise fukušimské havárie vydala závěrečnou zprávu, ve které jako kořenovou příčinu havárie označila lidské chyby ve vedení provozovatele elektrárny, státního dozoru i v celkovém přístupu japonské společnosti k autoritám. Zpráva překvapivě uvádí, že to byla pohroma, která mohla a měla být předvídaná a preventivně očekávaná.

Proč tedy k havárii došlo, dala se opravdu tato katastrofa předvídat? Jaká je pravděpodobnost vzniku další jaderné havárie? Jak je to v případě JE Dukovany? To byly nejčastější otázky, které v rámci semináře Občanské bezpečnostní komise JE Dukovany dne 9. května ve Vémyslicích, odpovídala předsedkyně Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Dana Drábová a zástupci Výzkumného ústavu jaderných elektráren ČR i Slovenska, pánové Dalibor Matějů a Štefan Rohár. Více informací ze semináře je k dispozici na webových stránkách OBK – **www.obkjedu.cz**

Zdeňka Ošmerová

Štefan Rohár prezentoval radiační následky fukušimské havárie

Prsten může být zároveň i sochou

Medailonkem o Vladimíře Sedlákové jsme v minulém čísle Zpravodaje otevřeli pravidelnou rubriku o současném výtvarném umění. Sedláková je autorkou reliéfu Stěna 20. století, který zdobí průčelí jedné z budov EDU. Jedná se o dílo inspirované světem technických výkresů, diagramů a grafů. Dlužno však dodat, že realizace návrhu v kovu je dílem dalšího významného současného výtvarníka, Miroslava Štěpánka.

Miroslav Štěpánek je rodákem z Velkého Meziříčí (1953), vyučil se v oboru tváření kovů a v současné době patří k našim nejvýznamnějším šperkařským výtvarníkům.

Pracuje s obtížně zpracovatelnou nerez ocelí v kombinaci s drahými kovy, nerosty a sklem. Výtvarná kritika na jeho tvorbě vysoce hodnotí využití tvarosloví kubismu a směřování k minimalismu. Běžnými slovy to znamená, že autor vychází z těch nejjednodušších geometrických tvarů a těles a protivná je mu častá přezdobenost běžné šperkařské produkce. Štěpánek zkrátka patří k výtvarníkům, kteří si ve své tvorbě vystačí s využitím principů geometrie odpradávna vzrušující nejen matematiky a techniky, ale třeba i stavitele katedrál. V geometrii totiž spatřovali cestu, jak odhalit a pochopit zákonitosti světa. Sám autor o svém přístupu k umění říká: **„Jsem doslova u vytržení z perfektně zpracovaného čistého hranolu kovu, kdy povrch je matně lesklý s přesnými ostrými hranami.“**

Je zřejmé, že výtvarník tohoto založení už před čtvrt stoletím rychle našel stejnou řeč s V. Sedlákovou při práci na Stěně XX. století. Štěpánek se od té doby stal autorem řady kovových děl, začleněných do architektury. Před několika lety se rozhodl tvarosloví svých šperků převést do rozměrnějších kovových soch. Některé z nich mohli vidět nedávno návštěvníci neobvyklé výstavy v třebíčské bazilice sv. Prokopa. Je také výborné, že Miroslav Štěpánek dnes předává svoje bohaté technologické a výtvarné zkušenosti budoucím pasířům coby mistr odborného výcviku na Střední škole řemesel v Třebíči.

Arnošt Pacola

Foto: archiv M. Štěpánka

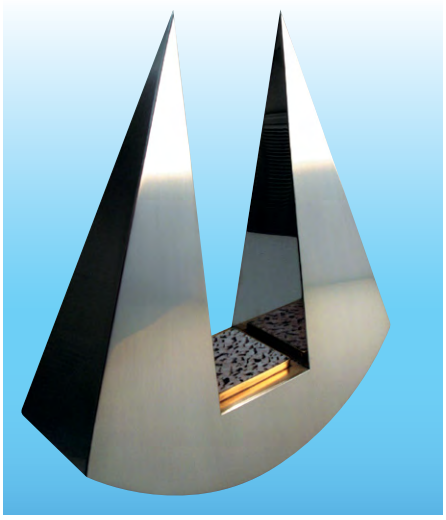

Tajemství písma II

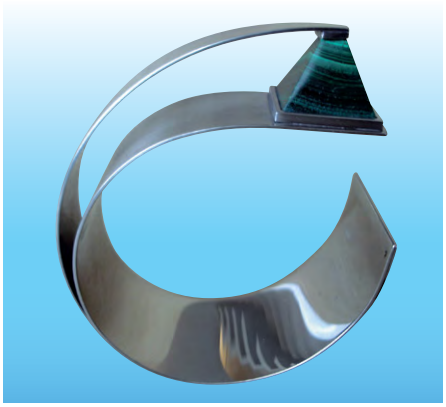

Náramek Malachit

Přijďte se pobavit na Újezdský jarmark

Obec Újezd u Rosic patří k těm obcím, které leží na hranici mezi Jihomoravským krajem a Krajem Vysočina. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1353.

Čím žije naše obec? Je to především výstavba kanalizace a ČOV. Stavba byla zahájena již v roce 2011, ale to bylo v obci Krokočín, která je spolu s obcí Hluboké a Újezd u Rosic v jednom svazku. Celá akce je o to složitější, že Svazek leží na území dvou krajů. Rozhodla ale terénní spádovost k potoku Chvojnice, tvořící hranice krajů. Jsme v posledním roce výstavby a věřím, že dobrá věc se podaří.

Naše vesnička Újezd u Rosic čítající asi 250 obyvatel se 135 čísly popisnými patří k těm malým, ale rozlohou svého katastru 1088 ha patříme ke středním svou velikostí. V kulturní oblasti se obce dlouhodobě řadí k těm aktivnějším. Letos budeme pořádat již 18. ročník Dne hudby s kapelou Malá Doubravěnka.

Největší kulturní akcí v letošním roce bude Újezdský jarmark, dříve Hudební jarmark, který bude spojený s oslavami výročí 660 let od první písemné zmínky o obci.

Vše začíná odpoledne 5. července a v tomto kulturním bloku vystoupí 6 hudebních skupin. Rovněž vystoupí šermíři a mažoretky. Pro děti bude připraven skákací hrad a mnoho stánků s občerstvením. Návštěvníky čeká široký sortiment zboží ve stáncích, ukázky uměleckého kovářství, hrnčířství a jiných dovedností, také od dětí z našeho kroužku „Šikovné ručičky“. Nad úspěchem celé této akce je však jeden velký otazník, a to počasí. Obec totiž nemá prostory k přemístění celé akce pod střechu. Všichni věříme, že nás nepotká krupobití jako v loňském roce. Na vaši účast se těší starosta obce a celý přípravný výbor třetího ročníku Újezdského jarmarku.

Milan Dobrovolný, starosta obce

Včelařské muzeum v Rosicích

Není mnoho muzeí, která vystavují své exponáty i v přírodě. Budeme-li ale mluvit o včelách a včelařství, jistě mi dáte za pravdu, že příroda k tomuto muzeu bezesporu patří. Na okraji města Rosic ve Zbýšovské ulici se nachází jedinečné zařízení Včelařské středisko, které je zasazeno do krásné přírody, zde se nachází i včelařské muzeum.

„Historie střediska sahá až do roku 1934, kdy zde byla zřízena chovatelská stanice na odchov včelích matek, kterou založil František Posádka, dlouholetý předseda včelařského spolku. V letech 1972 -1975 byla v akci „Z“ za působení rosického občana Jana Komárka postavena budova, ve které bylo zřízeno i včelařské muzeum a v okolí budovy menší přírodní skanzen starších úlů,“ začal své vypravování Ing. Josef Janoušek, učitel včelařství, který v muzeu provází od roku 1994. S celoživotním koníčkem a včelařskou profesí byl Ing. Janoušek spjatý 38 let, pracoval ve Výzkumném ústavu včelařském ve stanici na Kývalce, kde se věnoval šlechtění včel společně se svou manželkou. Dnes už jako senioři pracují společně ve volných chvílích zde ve Včelařském středisku.

Při svém vyprávění vzpomněl pan Janoušek i své předchůdce, přítele Jana Ulbrycha, Ing. Miloslava Sedláčka, Ing. Jiřího Vaňka, dr. Oldřicha Veverku a Aloise Švihálka, kteří ve středisku též několik let pracovali.

Většina exponátů do muzea byla získána v době, kdy zde působil Jan Komárek, získávány byly postupně jako dary od včelařů z celé České republiky. Některé z nich jsou zapůjčeny z Národního zemědělského muzea v Kačině u Kutné Hory.

Mezi exponáty můžeme zhlédnout nejstarší úly kláty z roku 1793, slaměné úly košnice, ve kterých se včelařilo na nerozběrném díle. Svůj obdiv si určitě zaslouží řezbářsky zhotovené figurální úly, jako například úl představující mnicha, sv. Ambrože - patrona včelařů a úl českého světce sv. Jana Nepomuckého. Neméně zajímavý je Janišův úl, Moravský stojan, úl Gerstung a další dříve používané úly. Ke včelařství nepatří jen úly, ale i formy na výrobu voskových mezistěn a slaměných uteplivek, ty si zde můžete také prohlédnout.

Venkovní skanzen

Úly kláty z roku 1793

Novější úly

„V minulosti včelaři velmi ocenili medomet vynalezený Františkem Hruškou, ve kterém se získává med odstředivou silou z medných plástů. Tento originální model, který předvedl světový vynálezce v roce 1865 na sjezdu včelařů v Brně, je dalším z exponátů rosického muzea,“ představil další exponát průvodce pan Janoušek.

Ve vitrínách si můžete prohlédnout text „Dekret Marie Terezie k podpoře včelařství v Čechách a na Moravě“ a další písemnosti, které se vztahují k historii střediska. V muzeu máte také možnost dozvědět se, kdo ze známých osobností byl včelařem nebo kdo je včelaři uznávanou osobností. Zde je právě připomínán zakladatel včelařských spolků MUDr. František Živanský, kterého moravští včelaři považují za otce moravského včelařství. Na jeho počest byla umístěna na hlavní budově střediska jeho busta.

V přírodním skanzenu muzea jsou úly kláty a starší typy používaných úlů u nás. V budově se nachází přednáškový sál a součástí budovy je i knihovna s včelařskou literaturou.

Muzeum nemá pravidelný provozní režim. Přijímá větší skupiny nebo zájezdy. Zájemci o prohlídku se mohou se správcem domluvit na termínu návštěvy na telefonním čísle 777 576 687

Alena Hostašová

Foto Josef Janoušek

Obměna jodových tablet

V současné době byla zahájena distribuce jodové profylaxe ze strany Jaderné elektrárny Dukovany na jednotlivé městské a obecní úřady, které se nacházejí v zóně havarijního plánování Jaderné elektrárny Dukovany. Tuto povinnost ukládá elektrárně nařízení vlády 11/1999 Sb., které provozovateli ukládá m.j. povinnost vybavit obyvatelstvo touto jodovou profylaxí pro případ události spojené s únikem radioaktivních látek.
Jelikož doba použitelnosti tohoto preparátu je stanovena na 5 let (expirace končí v srpnu 2013), nastala doba, kdy bude provedena obměna. Distribuce do vašich domácností bude probíhat během měsíců května až července prostřednictvím městských a obecních úřadů. Zároveň odevzdejte prošlé balení jodových tablet.

K čemu jsou tablety kalium jodid určeny?
Jednou z látek, které by unikaly při radiační havárii jaderných zařízení, je radioaktivní jod, který se shromažďuje ve štítné žláze člověka. Pokud je ale štítná žláza člověka nasycena jodem z distribuovaných tablet kalium jodid, nepřijme štítná žláza člověka po dobu několika dní další jod a tím je chráněna.
Tato ochrana se týká jen případu radiační havárie jaderné elektrárny a aplikuje se požitím ve správném množství až po výzvě v médiích.

Další informace k použití tablet a další informace pro případ havarijních situací najdou občané v příručce pro ochranu obyvatel v případě radiační havárie, kterou dostaly všechny domácnosti v zóně havarijního plánování JE Dukovany ve formě kalendáře.

Petr Velebil

Dávkování tablet kalium jodid

Novorozenci do věku 1 měsíce	Kojenci a děti do 3 let	Děti od 3 do 12 let	Ostatní osoby starší 12 let
1/4 tablety tj. 16 mg KI	1/2 tablety tj. 32 mg KI	1 tableta tj. 65 mg KI	2 tablety tj. 130 mg KI

Pro volnou chvíli

Vodní elektrárna Želina byla vybudována na řece Ohři v roce 1908 za účelem dodávky elektřiny do města Kadaně. Voda do elektrárny byla přiváděna 166 metrů dlouhou podzemní štolou z přehradní nádrže z roku 1896. Později se však z důvodu vzrůstu požadavků na odběr elektřiny město Kadaň rozhodlo vybudovat výkonnější elektrárnu v obci Lomazice, ta byla uvedena do provozu v roce 1925 a zásobovala 23 obcí. O 40 let později byla elektrárna společně s obcí Lomazice z důvodu výstavby Nechranické přehrady zatopena. Vodní elektrárna Želina byla zachována včetně strojního zařízení a turbín, její rekonstrukce proběhla v letech 1991-1994. Ve spolupráci s Národním památkovým ústavem byla obnovena ... **viz tajenku** vodní elektrárny, doplněna o novou rozvodnu, transformovnu, nové generátory a přívod elektrické energie o napětí 22 kW. Vodní elektrárna Želina je pozoruhodná architektonická památka, která je opět od roku 1995 provozována.

Zdroj: Krajinou Skupiny ČEZ

1. Které nástroje najdete na znaku Kroměříže?
PŮ Hrábě **ST** Kosy **HI** Nože

2. Jakou funkci měl ve starém Římě „magister bibendi“?
ST Předsedal hostině **AR** Psal životopisy **VO** Zahajoval zasedání senátu

3. Jak zní správný akuzativ plurálu od slova „rádius“?
Á Rádia **OR** Rádie **D** Rádiusy

4. Jeden z Rembrandtových obrazů z roku 1655 se jmenuje „Poražený ...“
IC Vůl **NÍ** Dub **PR** Rek

5. Jak se jmenuje souhvězdí, jehož pět jasných hvězd je rozmístěno do tvaru písmene W?
ST Andromeda **OV** Jižní koruna **KÁ** Kasiopeja

6. Co zabilo starou paní ve známé písni Voskovce a Wericha „Babička Mary“?
OZ Pinta ginu **A** Splašenej oř **BU** Volební agitace

7. Kolik let držel Bob Beamon světový rekord ve skoku do dálky (890 cm) z roku 1968?
DO 23 let **VB** 26 let **OV** 29 let

8. Vysoce bezpečný jaderný reaktor nové generace se nazývá?
VA Pius **NA** Ducann **A** Garrit

Tajenka z minulého čísla Zpravodaje zněla **Na řece Chrudimce.** Tentokrát jsme až na jednu dostali všechny odpovědi správné, a proto jsme i vylosovali ne dva, ale tři výherce, resp. výherkyně. Jsou jimi: **Zdeňka Dufková z Hrotovic, Jana Kopečková z Vícenic u Náměště nad Oslavou a Markéta Potomáková z Brna.** Všechny od nás dostaly praktickou termosku. Upřímně jim blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi kvízu v tomto čísle Zpravodaje. Pokud se chcete zúčastnit slosování o ceny, zašlete do 20. července 2013 tajenku na korespondenčním lístku na adresu: **JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice nebo na e-mail: zpravodajedu@cez.cz.** Pokud nám posíláte odpověď mailem, nezapomeňte napsat svoji poštovní adresu, abychom vám mohli poslat případnou výhru.

Inzerce

Inzerovat mohou soukromé osoby, živnostníci a firmy, mající svoji provozovnu ve dvacetikilometrovém pásmu okolo EDU. Cena inzerátu o velikosti 1/16 strany je 250 Kč vč. DPH, o velikosti 2/16 strany je 500 Kč vč. DPH. Zájemce o inzerci zašle objednávku s uvedením názvu a sídla firmy, IČ, příp. DIČ, buď mailem na adresu: jas@jas-hrotovice.com nebo písemně na adresu:
JAS, Sokolská 368
675 55 Hrotovice.

Vydavatel neodpovídá za kvalitu inzerovaných výrobků a služeb.

Kácení stromů v omezených prostorech
Zdravotní řezy vzrostlých stromů
Péče o památné stromy
mobil 608 717 245
Martin Uhlíř, Lipová 1315, Rosice
www.tree-climbing.cz

6. VELKÝ PIVNÍ FESTIVAL MALÝCH PIVOVARŮ
SOBOTA 29. 6. 2013 OD 13 HODIN
PADOCHOV u OSLAVAN (BO)
AREÁL PIVOVARU
www.pivni-festival.eu

DŘEVOSTAVBY
Radek NETERDA
Ketkovice 127, 664 95 Ivančice
tel.: 773 532 637
e-mail: r.nett@seznam.cz
www.drevostavby-neterda.cz

- Silikonové těsnění oken a dveří - plastových i dřevěných
- Žaluzie horizontální i vertikální
- Sítě proti hmyzu, síťové dveře
- Venkovní žaluzie a rolety - PVC i Al
- Veškeré opravy

Dodá a namontuje
Ivo Pavlík
675 56 Dukovany 221
tel.: 568 865 321
602 719 156

PLOCHÉ STŘECHY
HAVLÁT
Rodinné domy, garáže, terasy
- IZOLACE PROTI VODĚ
  - kvalitní materiály, záruka
  - životnost až 30 let
  - odborně provedená práce
- NÁTĚRY STŘECH

JIŘÍ HAVLÁT, ZAKŘANY 157
tel.: 548 535 243
603 767 908
www.havlat.webnode.cz
IZOLATÉRSTVÍ

ELEKTRO
Palát Miroslav
Sokolská 548, Hrotovice
- opr. převíjení motorů
- opr. vod. čerpadel
- opr. ruč. nářadí
- opr. el. spotřebičů
- opr. a montáže el. zařízení

Tel.: 603 833 619
Pracovní doba:
po-pá 8-17, so 9-13

STAVEBNÍ A ELEKTROMONTÁŽNÍ PRÁCE
EleMark
KOMPLETNÍ DODÁVKA VŠECH ŘEMESEL PRO VAŠI NOVOSTAVBU, REKONSTRUKCI A OPRAVU, VČETNĚ PROJEKTU A REVIZE

www.elemark.cz
info@elemark.cz
739 309 466

Topení levně
Instalatérství Žalud
Odpady • voda • topení • plyn
Solární kolektory - tepelná čerpadla
Kompletní rozvody sítí ve vašem domě
Dřevozplynovací kotle ATTACK
Peletkové automaty ATTACK
Automatické kotle na uhlí a dřevo Berski
Servis a instalace

www.kotle-attack.cz
www.kotle-berski.cz

POKRÝVAČSTVÍ, TESAŘSTVÍ
DRAHOMÍR MIROŠ
675 57 Rouchovany 284
Tel.: 774 655 839
- Střechy komplet
- Rekonstrukce, novostavby
- Půdní vestavby, sádrokartony
- Altány, pergoly a garážová stání
- Zednické práce související se střechou
- Zahradní architektura
- Výrobky ze dřeva dle návrhu zákazníka.

www.tesarstvimiros.cz

NEREZOVÉ ZÁBRADLÍ
e-shop
- výroba
- prodej
- montáž

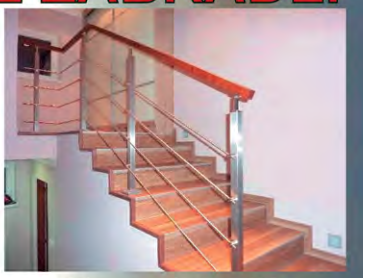

Kovozámečnictví Sláma, Ivančice
tel. 737 974 174
www.kovoprodukty.cz

Milí školáci,

Zpravodaj vám přináší další soutěž, kterou pro vás tradičně připravilo brněnské vydavatelství KIRA.
I když jsou prázdniny doslova přede dveřmi, věříme, že si najdete čas k luštění a pošlete nám své odpovědi. Ze správných odpovědí vylosujeme deset účastníků soutěže a pošleme jim ceny, které věnuje Jaderná elektrárna Dukovany. Do losování o ceny budou zařazeny ty odpovědi, v nichž budou správně vyřešeny alespoň tři úkoly. Odpovědi na korespondenčním lístku nebo pohlednici zasílejte do 20. července 2013 na adresu: **JAS, Sokolská 368, 675 55 Hrotovice** nebo na **e-mail: zpravodajedu@cez.cz.** Pokud nám budete posílat svoje luštění mailem, napište i svoji poštovní adresu, abychom vám mohli poslat případnou výhru. Sourozencům doporučujeme, aby nám každý posílal odpověď zvlášť. Nezapomeňte připsat školu a třídu, do které chodíte.
Šťastnými výherci z minulého čísla, kterým jsme poslali cyklistické brýle, jsou: **Tina Sklenská z Ivančic, Lenička Čemerková z Moravského Krumlova, Lukáš Fiala z Horních Dunajovic, Michal Klíma z Březníka, Denis Švec z Únanova, Jaroslav Procházka z Jaroměřic n. Rok., Natálka Vorbisová z Jiřic u Mor. Budějovic, Anna Pačinková ze Slaviček, Jakub Tomek z Náměště n. Osl. a Josef Strýček z Kuroslep.**
Všem blahopřejeme a těšíme se na správné odpovědi soutěží z tohoto čísla.

DOMÁCÍ ZVÍŘE

Vyplňte plošky následujícími barvami: 1 – zelená, 2 – černá, 3 – bílá, 4 – modrá. Napište, jaké zvíře se objevilo na obrázku.

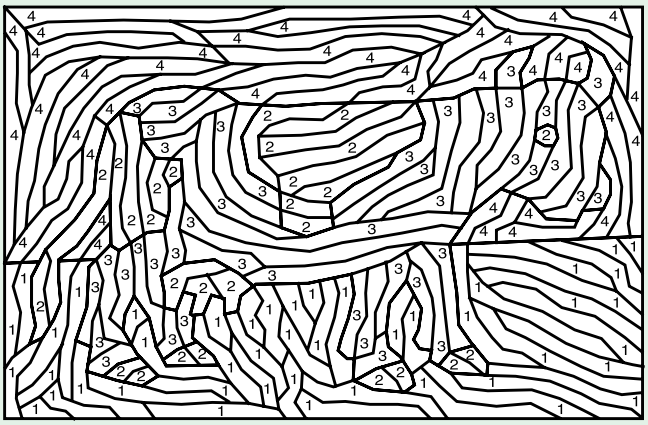

PSÍ BLUDIŠTĚ

Malý Broček má před sebou nelehký úkol: najít cestu bludištěm a vyjít v pravém dolním rohu. Přitom posbírá všechny kosti, na které narazí. Kolik kostí si Broček z bludiště odnesl?

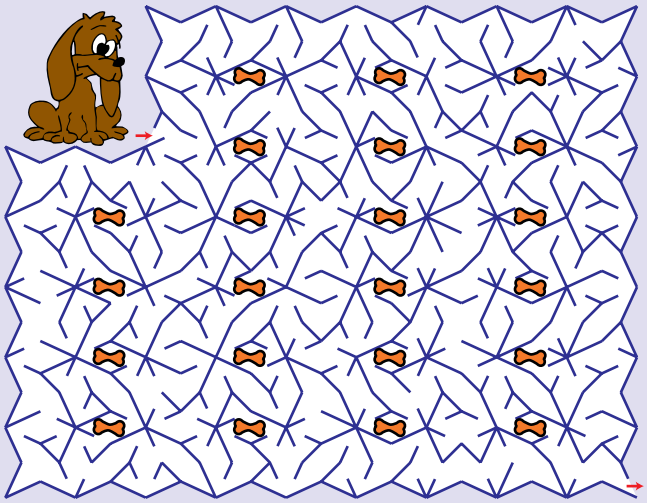

SUDOKU

Číslice od 1 do 6 se neopakují v žádném řádku, sloupci ani v žádném z šesti vyznačených obdélníků. Stačí zaslat řešení třetího řádku.

1				3	
			3		6
				4	
	6				
2		5			
	4				1

PŘIPRAVILO VYDAVATELSTVÍ KIRA BRNO

POHOŘÍ

V tajence šikmé rámcovky je ukryto naše pohoří, v němž byl v roce 1991 vyhlášen národní park.

ZLEVA DOPRAVA: 1. Ovocné šťávy. – **2.** Výrobek vzniklý mletím obilných zrn (sloužící k přípravě chleba). – **3.** Svítidlo. – **4.** Australský vačnatec. – **5.** Jméno herce Zedníčka. – **6.** Šašek.

ZPRAVA DOLEVA: 2. Malá myš. – **3.** Travnaté pozemky (lučiny). – **4.** Zařízení k topení i k vaření. – **5.** Naše hlavní město. – **6.** Černošedý pták příbuzný havranu. – **7.** Plavecký styl.

Pomůcka: koala.

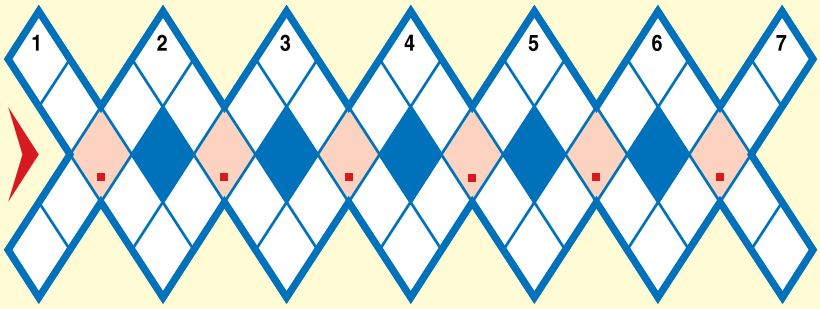

Návod k luštění: Výrazy se luští šikmo zleva doprava dolů a zprava doleva dolů. Tajenka je v podbarvených políčkách.